نگاه بیرون

Associated Press

دادگاه بین‌المللی به ایالات متحده حکم داد تا برخی از تحریم‌های ایران را لغو کند

● بالاترین دادگاه سازمان ملل روز چهارشنبه حکم داد که آمریکا باید تحریم‌ها علیه ایران را که بر واردات کالاها و محصولات بشردوستانه و خدمات و قطعات مرتبط با حمل‌ونقل هوایی تاثیر می‌گذارد، لغو کند. حکم دیوان بین‌المللی دادگستری (لاهه) از نظر قانونی الزام‌آور است، اما باید دید آیا دولت دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، از این حکم پیروی خواهد کرد. احمد یوسف، رئیس این دادگاه، ضمن قرائت قرار موقت برای آمریکا تأکید کرد که حکم نهایی این پرونده را مشخص نمی‌کند و لزوما صلاحیت دادگاه برای رسیدگی به این پرونده را محرز نمی‌کند. تلویزیون دولتی ایران حکم دادگاه لاهه را یک پیروزی برای تهران در برابر واشنگتن توصیف کرده است. انتظار می‌رود آمریکا در جلسه استماع بعدی حکم امروز دیوان بین‌المللی دادگستری را به چالش بکشد. تهران در جلسات استماع در ماه آگوست خواهان تعلیق تحریم‌های آمریکا در مدت‌زمانی شده بود که استدلال‌های قانونی طرفین قرار است در دادگاه بررسی شود؛ روندی که ممکن است سال‌ها زمان ببرد. وکلای آمریکایی پاسخ دادند که این تحریم‌ها یک اقدام قانونی و مشروع بر مبنای امنیت ملی است که نمی‌تواند از سوی ایران در این دادگاه به چالش کشیده شود. دادگاه لاهه همچنین در حکم امروز خود اعلام کرد که تحریم‌های آمریکا ایمنی حمل‌ونقل هوایی غیرنظامی در ایران را به خطر انداخته و تحریم‌هایی که فروش کالاهای مربوط به نیازهای بشردوستانه مانند غذا، دارو و خدمات پزشکی را هدف قرار می‌دهد، تأثیر جدی و غیرقابل‌جبران برای سلامت و جان افراد در خاک ایران در پی دارد.

The Washington Post

دادگاه بین‌المللی حکم به لغو برخی تحریم‌های آمریکا علیه ایران داد

● حکم دادگاه لاهه الزام‌آور است و یک پیروزی دیپلماتیک برای تهران پس از آن محسوب می‌شود که تحریم‌های جدید آمریکا را که بخش اول آن در ماه جولای اعمال شد، به چالش کشید. حکم دیوان بین‌المللی دادگستری در حالی صادر شد که آمریکا به دنبال افزایش فشار بر ایران به دلیل آنچه فعالیت‌های مخرب ایران در خاورمیانه می‌خواند، است. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، در ماه می از توافق هسته‌ای با ایران خارج شد و اعلام کرد که تحریم‌ها علیه این کشور را شامل دادوستدهایی بر مبنای دلار، صادرات مواد غذایی و فروش نفت بازمی‌گرداند. حکم دادگاه لاهه الزام‌آور است، اما این دادگاه از قدرت لازم برای اجرائی‌کردن احکامش برخوردار نیست.

ALJAZEERA

دادگاه بین‌المللی به طور موقت حکم به لغوکردن تحریم‌های آمریکا علیه ایران داد

● دادگاه بین‌المللی لاهه حکم به لغو تحریم‌های آمریکا علیه ایران داد؛ تحریم‌هایی که به مسائل بشردوستانه مربوط می‌شود. تهران از این حکم استقبال کرده است.

BBC NEWS

تحریم‌های ایران: دادگاه بین‌المللی علیه ایالات متحده رأی داد

● دادگاه لاهه به ایالات متحده حکم داد از تحریم‌هایی که یک سال پیش بعد از خروج از توافق هسته‌ای دوباره روی ایران اعمال کرد دست بکشد.

DW

دادگاه بین‌المللی به ایالات متحده حکم داد تحریم‌های ایران را رها کند

● دادگاه بین‌المللی سازمان ملل رأی به لغو فوری تحریم‌های آمریکا بر کالاهای اساسی داد. آمریکا معترض بود که دادگاه صلاحیت رسیدگی به موضوعات بین دو کشور را ندارد.

REUTERS

حکم دادگاه جهانی درباره ایالات متحده: آسیب‌نرساندن تحریم‌های آمریکا به مسائل مربوط به امور انسان‌دوستانه

● دادگاه جهانی چهارشنبه به تضمین لطمه‌نزدن تحریم‌های ماه بعد آمریکا علیه ایران به امور بشردوستانه و امنیت هوانوردی مسافری رأی داد.

politics@sharghdaily.ir

دیدگاه

جمشید ممتاز، قاضی اختصاصی جمهوری اسلامی ایران در لاهه

به قرار صادره دیوان رأی مثبت دادم. ضرورت داشت دیوان به سایر حوزه‌های مهم از جمله فروش هواپیما و اجرای سفارش‌هایی که تاکنون داده شده نیز می‌پرداخت. همچنین مناسب بود دیوان بین‌المللی دادگستری، آمریکا را ملزم می‌کرد از اقداماتی که شرکت‌ها و اتباع کشورهای ثالث را از داشتن روابط تجاری با آمریکا بازمی‌دارد، خودداری کنند. قطع‌نامه ۲۲۳۱ (که برجام را تأیید کرده) یک واقعیت عینی مرتبط با اختلاف است که تعهداتی را برای همه دولت‌های عضو ملل متحد از جمله آمریکا ایجاد کرده است. از آن گذشته، بر مبنای گزارش‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به‌عنوان نهاد ذی‌صلاح فنی، اعتبار توجیهات آمریکا برای وضع مجدد تحریم‌ها زیر سؤال می‌رود. همچنین تحریم‌های ثانویه ایالات متحده علیه ایران دامنه فراسرزمینی داشته و هدف آنها اثرگذاری مستقیم بر نحوه چینش روابط خارجی دولت‌های حاکم و مستقل است و این نقض اصل بنیادین عدم مداخله به نحو مصرح در منشور ملل متحد است.

Javad Zarif
@JZarif

US abrogated JCPOA -a multilateral accord enshrined in UNSC Resolution 2231- arguing that it seeks a bilateral treaty with #Iran. Today US withdrew from an actual US-Iran treaty after the ICJ ordered it to stop violating that treaty in sanctioning Iranian people. Outlaw regime.

محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه ایران

دیوان بین‌المللی دادگستری حکم داد که آمریکا باید به تعهداتی که با تحریم مجدد مردم ایران پس از خروج از برجام نقض کرده، پایبند باشد. این شکستی دیگر برای دولت معتاد به تحریم آمریکا و پیروزی برای حاکمیت قانون است. مقابله جمعی با یک‌جانبه‌گرایی مخرب آمریکا برای جامعه بین‌الملل ضروری است.

لعیا جنیدی، معاون حقوقی رئیس‌جمهور

براساس استدلال‌هایی که داشتیم، پیش‌بینی‌مان این بود که قرار موقتی که از سوی لاهه صادر می‌شود، منطقا به‌نفع ما باشد. در حقوق بین‌الملل ضمانت اجرائی احکام متناسب با جامعه بین‌الملل است. در دنیا دادگاهی قضائی بالاتر از دادگاه دادگستری بین‌المللی که یکی از ارگان‌های سازمان ملل است نداریم. بر همین اساس اگر بخواهیم بگوییم آرای صادرشده از سوی این دادگاه هیچ‌گونه ضمانت اجرائی ندارد، باید بگوییم که حقوق بین‌المللی هیچ ارزشی ندارد. این در شرایطی است که هیچ‌گاه نمی‌توان این سخن را بر زبان آورد. ممکن است هریک از طرفین یک شکایت از هر دادگاهی که حکمی علیه او صادر می‌کند، خوشش نیاید و به او توهین کند، اما این توهین تأثیری ندارد، چراکه حکم مربوطه صادر شده است. اعضای سازمان ملل باید از احکام صادرشده از سوی دادگاه دیوان بین‌المللی تبعیت کنند و هرکسی که به مفاد آرای صادرشده از سوی این دادگاه عمل نکند، آن را نقض کرده است. حکمی که دادگاه لاهه صادر می‌کند، دو جنبه دارد؛ یکی آنکه به اعضای سازمان ملل قدرت پیگیری موضوعات را می‌دهد و دیگری آنکه به شرکت‌هایی که قصد فعالیت در ایران را دارند موقعیت بهتری اعطا می‌کند.

رأی موقت دادگاه لاهه به نفع ایران صادر شد؛ آمریکا مانع برآمده از برجام را رفع کند

پیروزی دوباره در لاهه

طرفین باید از هر اقدامی که مناقشه را تشدید کرده یا دامنه آن را گسترش داده و حل مناقشه را دشوارتر کند، خودداری کنند

شرق: دیروز در کاخ صلح لاهه هلند، یکی از پرونده‌های حقوقی ایران علیه آمریکا به صدور قرار موقت به نفع ایران منجر شد. قاضی دادگاه، عبدالقوی احمدیوسف، قاضی دیوان بین‌المللی دادگستری مرد سیه‌چرده‌ای که انگلیسی را با لهجه آفریقایی حرف می‌زد، رأی دادگاه را شمرده شمرده خواند، چه آنکه منشی‌های جلسه و وکلای دادگاه در حال نوشتن بودند و البته مردم زیادی در ایران و حتما حقوق‌دان‌ها و سیاسیون در آمریکا منتظر آن بودند.

بعد از شش دهه، عهدنامه مودت یعنی تنها قرار پابرجامانده بین ایران و آمریکا محمل شکایت ایران از آمریکا شده تا بر جهان خاموش ثابت شود که تحریم‌های این کشور، تنها مردم ایران را نشانه رفته است. روز گذشته رأی دادگاه صادر شد. رأی به اتفاق آرا مبنی بر اینکه «واشنگتن باید هرگونه مانع ناشی از تدابیر اتخاذشده در روز هشتم ماه می {روز خروج آمریکا از برجام} را که موجب بروز اخلال در صادرات آزاد دارو و خدمات پزشکی، غذا و محصولات و اقلام کشاورزی و قطعات و تجهیزات یدکی هواپیماهای مسافرتی از جمله تعمیرات و گارانتی و بازرسی لازم برای ایمنی هوانوردی به ایران می‌شود، برچیند». براساس این حکم طرفین باید از هر اقدامی که مناقشه را تشدید کرده یا دامنه آن را گسترش داده و حل مناقشه را دشوارتر کند، خودداری کنند. تدابیر فوق‌الذکر موقت هستند و تا زمان حصول رأی نهایی دیوان، برای طرفین الزام‌آور خواهند بود. این حکم اگرچه با استقبال ایران مواجه شد اما در آمریکا، به شکلی دیگر با آن برخورد شد. دولت ایالات متحده آمریکا کلا صورت‌مسئله را پاک کرد و اعلام کردند که از عهدنامه مودت خارج می‌شوند. این در حالی است که این خروج نمی‌تواند بر موضوع رأی دادگاه تأثیر بگذارد.

عهدنامه مودت که ۶۳ سال پیش یعنی دو سال پس از کودتا علیه دولت قانونی دکتر محمد مصدق بسته شد، با خروج یک‌طرفه آمریکا، به تاریخ می‌پیوندد اما بر اعتبار دو شکایت اخیر ایران از آمریکا، بی‌تأثیر است. چون طبق عهدنامه، هر یک از طرفین با خروج خود می‌توانند عهدنامه را ملغی کنند اما این خروج را باید یک سال قبل به اطلاع طرف مقابل برسانند. علاوه بر این، خروج آمریکا از عهدنامه مودت باید طی متن رسمی به دولت ایران اعلام شود. یکی دیگر از مسائل مهمی که بعد از رأی دادگاه لاهه در فضای مجازی منتشر شد، این بود که آیا این رأی لازم‌الاجراست یا نه. بدون شک رأی این دادگاه لازم‌الاجراست اما ضمانت اجرائی آن، منوط به رأی و نظر شورای امنیت است. اگرچه ممکن است آمریکا در شورای امنیت این موضوع را وتو کند و عملا دست ایران را از لحاظ حقوقی ببندد اما رأی دادگاه لاهه به این معنی است که یک برد حقوقی برای ایران ایجاد شده است.

قرار موقت دادگاه لاهه

یک (به اتفاق آرا): ایالات متحده آمریکا، طبق تعهداتش ذیل پیمان ۱۹۵۵مودت، روابط اقتصادی و حقوق کنسولی، باید به انتخاب خود هر مانع برآمده از تدابیر اعلامی هشتم می ۲۰۱۸ بر صادرات آزاد این اقلام به اراضی جمهوری اسلامی ایران را رفع کند؛ از جمله دارو و تجهیزات پزشکی، مواد غذایی و اقلام زراعی، قطعات یدکی، تجهیزات، خدمات مربوطه (شامل خدمات پس از فروش تعمیر و خدمات نگهداری و بازرسی) مورد نیاز هوانوردی مسافری. **دو (به اتفاق آرا):** ایالات متحده آمریکا باید اطمینان یابد که در ارتباط با اقلام و خدمات فوق‌الذکر مجوزها و تأییدیه‌های مورد نیاز اصلاح‌شده و پرداخت‌ها و دیگر انتقال‌های منابع تحت هیچ محدودیتی نباشند. **سه (به اتفاق آرا):** هر دو طرف باید از هر اقدامی که ممکن است مناقشه ارائه‌شده در دیوان را تشدید کرده یا ابعاد آن را گسترش دهد و حل آن را دشوارتر کند، خودداری کنند.

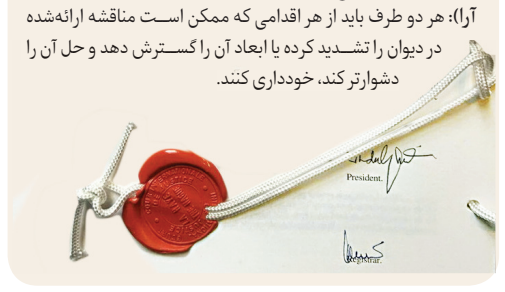

پمپئو: آمریکا به توافق مودت با ایران پایان می‌دهد

اگرچه آمریکا دیروز خیلی دیر نسبت به حکم لاهه واکنش نشان داد اما واکنش سختی نشان داد. خروج آمریکا از عهدنامه مودت نیز به خروج‌های دیگرش از عهدنامه‌ها اضافه شد. وزیر امور خارجه آمریکا در واکنش به حکم دادگاه لاهه گفت که کشورش به توافق مودت با ایران (۱۹۵۵) با تصمیمی دیرهنگام پایان می‌دهد. به گزارش ایسنا، مایک پمپئو، وزیر خارجه آمریکا تصمیم دادگاه بین‌المللی لاهه در صدور حکم برای پرونده شکایت ایران علیه آمریکا را درست ندانست. او با تکرار ادعاهای اثبات‌نشده علیه کشورمان، ایران را با عنوان منشأ اصلی تهدیدات علیه نمایندگی‌های آمریکا در عراق متهم کرد. وی مدعی شد: ما (آمریکا) برای مسائل انسان‌دوستانه برای مردم ایران استثنا قائل هستیم. وزیر خارجه آمریکا با بیان اینکه «ایران تلاش می‌کند آمریکا را مجبور به توقف اعمال تحریم‌ها علیه خود کند»، گفت: رأی دیوان بین‌المللی دادگستری بی‌ارزش است. از رأی دیوان بین‌المللی دادگستری که آمریکا را هدف قرار می‌دهد، احساس ناامیدی می‌کنیم. پیش از پمپئو، سفیر آمریکا در هلند درباره رأی دیوان لاهه در بیانیه‌ای نوشت: الان تصمیم دیوان لاهه را دیدم. این یک پرونده فاقد وجاهت است و این دیوان صلاحیتی درباره آن ندارد. با این حال، لازم به ذکر است که دیوان از تأیید خواسته‌های فراگیر ایران خودداری و رأیی محدود درباره گستره کوچکی از مسائل صادر کرد.

استقبال ایران از صدور حکم موقت دادگاه لاهه علیه آمریکا

اما وزارت امور خارجه ایران در همان ساعات اولیه، در واکنش به صدور قرار موقت از سوی دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه در پرونده شکایت دولت جمهوری اسلامی ایران علیه ایالات متحده بیانیه‌ای را منتشر کرد. در این بیانیه آمده است: «جمهوری اسلامی ایران با استقبال از تصمیم دیوان بین‌المللی دادگستری به عنوان رکن اصلی قضائی سازمان ملل متحد و صدور قرار موقت این محکمه علیه اقدام غیرقانونی دولت آمریکا در بازگرداندن تحریم‌های یک‌جانبه که با خروج این کشور از برجام صورت گرفت، تصمیم دیوان را که با اتفاق آرا اتخاذ شده، نشانه بارز دیگری در تأیید حقانیت جمهوری اسلامی ایران و غیرمشروع و ظالمانه‌بودن تحریم‌های آمریکا علیه مردم و شهروندان کشورمان می‌داند. این محکمه جهانی با تصریح بر اینکه قراری که صادر کرده، الزام‌آور و لازم‌الاتباع بوده و موجد تعهدات بین‌المللی است، اعلام کرد که دولت ایالات متحده ملزم است طبق تعهدات بین‌المللی خود موانع ناشی از اقداماتش به موجب تصمیم‌های غیرقانونی که با خروج از برجام اتخاذ کرده، از جمله موانعی را که در مسیر روابط تجاری ایران در حوزه‌های مشخصی برقرار کرده، برطرف کند.

ادامه در صفحه ۱۵

خیلی دور، خیلی نزدیک

سیدمحمدهادی موسوی . کارشناس سیاسی

سرانجام دیروز، رأی موقت دادگاه بین‌المللی دادگستری (لاهه) با استناد به «پیمان مودت» بین ایران و آمریکا به نفع ایران اعلام شد. در این حکم، از طرفین خواسته شده تا زمان اعلام حکم نهایی، اقدامات تنش‌زا (مانند اقدامات تحریمی) را متوقف و از آمریکا خواسته شده محدودیت‌های اقلام دارویی، بشردوستانه، هوانوردی و کشاورزی را رفع کند. دادگاه بین‌المللی دادگستری که مقر آن در لاهه است، یکی از نهادهای زیرمجموعه سازمان ملل بوده و احکام آن طبق قوانین مربوط به سازمان ملل، برای تمام کشورها لازم‌الاجراست. در صورت عدم تمکین کشورها از احکام این دادگاه، ذی‌نفع می‌تواند به شورای امنیت سازمان ملل شکایت کرده و اقدامات مقتضی را درخواست کند.

سابقه استناد به پیمان مودت و شکایت به دادگاه بین‌المللی دادگستری به ماجرای تسخیر سفارت آمریکا در تهران بازمی‌گردد. ایالات متحده در جریان تسخیر سفارت آمریکا در تهران و مین‌گذاری ایران در خلیج‌فارس از ایران به این دادگاه شکایت کرده است. ایران نیز در جریان حمله به هواپیمای مسافربری توسط ناو آمریکایی و حمله به خطوط انتقال نفت ایران در خلیج‌فارس به این دادگاه شکایت کرده است. هیچ‌کدام از شکایات نیز به نتیجه قطعی و ملموسی دست نیافت و هیچ غرامتی به طرفین پرداخت نشد. سابقه ایالات متحده آمریکا در عمل‌نکردن به احکام این دادگاه، مانند شکایت نیکاراگوئه به دخالت آمریکا در امور داخلی این کشور و حکم دادگاه مبنی‌بر پرداخت غرامت، نشان می‌دهد این حکم بیش از آنکه تأثیر اجرائی در رفتار این کشور داشته باشد، تأثیر سیاسی دارد، چراکه یک کشور به‌عنوان عضو سازمان ملل با بررسی شواهد و مستندات حقوقی، حکم به غیرعادلانه‌بودن تحریم و تأثیر آن بر مردم ایران، خصوصا اقشار ضعیف مانند بیماران داده است و این حکم از جنبه اجتماعی و افکار عمومی می‌تواند فشار مضاعفی به آمریکا وارد کند، اما فارغ از اینکه این حکم چه میزان جنبه اجرائی دارد و آمریکا چه میزان به آن عمل خواهد کرد، این سؤال پیش می‌آید که چرا در سال‌های گذشته و دوران تحریم قبلی، ایران به این دادگاه شکایت نکرد. در سال‌هایی که ایالات متحده آمریکا در تلاش برای تنگ‌ترکردن حلقه تحریمی ایران و اعمال «تحریم‌های فلج‌کننده» بود، ایران می‌توانست با شکایت به دادگاه لاهه، جو جهانی تحریم را خدشه‌دار کرده و حتی در صورت گرفتن حکم محکومیت، احتمالا می‌توانست بسیاری از کشورها را مجبور به عدم تبعیت از تحریم‌های یک‌جانبه یا حداقل مجبور به اخذ معافیت از تحریم آمریکا کند. حکم دادگاه بین‌المللی دادگستری در سال‌های اعمال تحریم می‌توانست بخشی از اجماع جهانی در تحریم ایران را شکسته و تبعات کمتری متوجه ایران کند. حداقل کارکرد این حکم در آن دوران، می‌توانست اعمال معافیت‌هایی در زمینه غذا، دارو، هوانوردی و... توسط آمریکا باشد. زمانی که قطع‌نامه‌های تحریمی شورای امنیت یکی پس از دیگری تصویب می‌شدند، ایران می‌توانست با داشتن حکم دادگاه بین‌المللی دادگستری، فرایند تصویب قطع‌نامه‌ها را کند یا حتی متوقف کند. در دوران تحریم، ایران هزینه‌های سنگین سیاسی و اقتصادی به دارندگان حق وتو در شورای امنیت (مانند چین و روسیه) پرداخت کرد تا بلکه از تصویب قطع‌نامه‌های جدید ممانعت کند؛ هدفی که هیچ‌گاه موفقیت‌آمیز نبود. حال آنکه اگر دادگاه لاهه حکم به قانونی‌نبودن تحریم‌های آمریکا علیه ایران داده بود، ایران می‌توانست از این حق خود برای ممانعت از تصویب قطع‌نامه‌های تحریمی استفاده کند. بماند که چه رنج‌ها برده شد که با عدد و رقم قابل محاسبه نیست. متأسفانه در سال‌های گذشته، نه‌تنها هیچ‌کدام از این ظرفیت‌های دیپلماتیک به کار گفته نشدند، بلکه با سردادن شعارهای پرهزینه و روآوردن به روش‌های غیردیپلماتیک، روزبه‌روز تأثیر تحریم‌ها مضاعف شد. درست است که مجموعه قواعد و چارچوب‌های جهانی یک‌طرفه و در خدمت نظام سلطه است، اما در صورت به‌خرج‌دادن عقلانیت و تدبیر، می‌توان از همین قواعد و ظرفیت‌های دیپلماتیک هم به نفع کشور استفاده کرد؛ امری که سال‌هاست مغفول مانده.

ضربه دیگری به تحریم آمریکا علیه ایران

کوروش احمدی . کارشناس حقوق بین‌الملل

در پی پیروزی سیاسی ایران که از شکست تلاش‌های ترامپ برای انزوای ایران در جریان نشست اخیر مجمع عمومی و شورای امنیت حاصل شد، اعلام «تدبیر موقت» دیوان بین‌المللی دادگستری را که روز گذشته در پی شکایت ایران و درخواست صدور رأی موقت صادر شد، می‌توان یک پیروزی حقوقی برای ایران به‌شمار آورد. این پیروزی شامل پذیرش شکایت ایران از سوی دیوان، تأیید عهدنامه مودت بین ایران و آمریکا به‌عنوان مبنای شکایت، رأی اولیه دیوان به صلاحیت خود برای رسیدگی به آن و رد درخواست آمریکا مبنی بر رد شکایت و خودداری از پرداختن به آن و نیز محتوای رأی صادره است. در بخش اجرائی رأی، تصریح شده است آمریکا «باید» مطابق تعهداتش ذیل عهدنامه مودت بین ایران و آمریکا، تحریم‌های مرتبط با اقلام انسان‌دوستانه را «به طریقی که خود انتخاب می‌کند، لغو کند». دیوان همچنین تصریح کرده: «آمریکا باید اطمینان حاصل کند» که مجوزهای لازم برای مبادلات مالی صادر شده و در راه انجام پرداخت‌ها و انتقال منابع مالی برای انجام معاملات مربوط به صدور این اقلام انسان‌دوستانه به ایران مانعی وجود نداشته باشد. دیوان از طرفین خواسته از هر اقدامی که بتواند قبل از صدور رأی نهایی موجب تشدید و توسعه اختلاف شود، خودداری کنند. جالب اینکه این رأی به اتفاق آرا صادر شده؛ یعنی قاضی تعیینی آمریکایی نیز به اجماع پیوسته است. این «تدبیر موقت» تا قبل از صدور رأی نهایی دیوان که ممکن است چند سال به طول بینجامد، قطعی است و امکان تجدیدنظر ندارد. این رأی همچنین مطابق اساسنامه دیوان الزام‌آور است، اما دیوان ابزاری برای اعمال آن ندارد. پیش از این، آمریکا چند بار و ایران نیز در قضیه گروگانگیری از اجرای آرای دیوان خودداری کرده بودند. به علاوه، این رأی دیوان یک راه‌حل بینابینی است و خواسته کامل دو طرف را یعنی لغو کامل تحریم‌ها که ایران درخواست کرده بود و رد کامل شکایت که خواست آمریکا بود، تأمین نمی‌کند. با وجود این ویژگی‌ها و اینکه بعید است این حکم تغییری در رویه دولت ترامپ ایجاد کند، رأی یادشده قطعا خبر خوبی برای حامیان برجام در سطح جهانی است و به آنها برای ادامه کار در چارچوب برجام و تأکید بر ضرورت حفظ و عمل به آن کمک می‌کند. این رأی تقریبا یک هفته بعد از اظهارات تهدیدآمیز ترامپ در شورای امنیت صادر شد؛ اظهاراتی که در آن کشورهای ناقض تحریم آمریکا به «عواقب شدید» تهدید شده بودند. با توجه به اینکه یک روز قبل از این سخنرانی ترامپ، گروه ۱+۴ در بیانیه‌ای سازوکارهایی را که مدنظر اتحادیه اروپا برای تداوم تجارت با ایران است، امضا کرده بودند، اظهارات ترامپ به‌عنوان تهدیدی علیه امضاکنندگان آن بیانیه تعبیر شده بود. این رأی دیوان اکنون به‌ویژه اتحادیه اروپا را در موضع بهتری برای ادامه و تقویت روند ایجاد سازوکارهایی برای ادامه کار با ایران قرار می‌دهد. شرکت‌های اروپایی نیز که کار با ایران را متوقف کرده یا در پی توقف کار با ایران بوده‌اند، در شرایط جدید در موقعیت بهتری برای بررسی امکان ادامه کار با ایران قرار می‌گیرند؛ به‌ویژه آن‌دسته از شرکت‌ها که در حوزه صنایع غذایی، پزشکی و هوانوردی فعال‌اند و مراکز مالی نیز تا حدودی می‌توانند در موقعیت بهتری برای بررسی امکان ادامه کار با ایران باشند. اگرچه این رأی می‌تواند مبنایی برای غیرقانونی‌شمردن تحریم‌های آمریکا باشد، هنوز باید برای ارزیابی آثار عملی این رأی دیوان بر ابعاد اجرائی تحریم‌ها صبر کرد. از جهات حقوقی نیز نفس اینکه دیوان اعتبار عهدنامه مودت بین ایران و آمریکا را پذیرفته و تا این مقطع خود را واجد صلاحیت برای رسیدگی به این شکایت علیه آمریکا دانسته، تحول مهمی است. آمریکا در جریان رسیدگی شفاهی استدلال کرده بود اولا عهدنامه مودت نمی‌تواند مبنایی برای شکایت ایران در قضیه محل بحث باشد و ثانیا دیوان صلاحیت رسیدگی به موضوعی را که از نظر آمریکا در حوزه امنیت ملی آن کشور است، ندارد. این رأی همچنین از این نظر مهم است که این اولین‌باری است که یک مرجع قضائی بین‌المللی در یک قضیه مربوط به تحریم‌های اقتصادی، رأی صادر می‌کند. پیش از این، تصور بر این بود که تحریم و جنگ اقتصادی جزء لاینفک منازعات سیاسی و نظامی بین کشورهاست. در مجموع، بخش‌های مختلف رأی دیوان به‌لحاظ حقوقی نکاتی دارد که پرداختن به آنها مستلزم فرصت بیشتری است.

خبر

رهبر انقلاب در همایش ده‌هاهزارنفری «خدمت بسیجیان» حضور خواهند یافت

● **ایسنا:** رهبر معظم انقلاب امروز، پنجشنبه ۱۲ مهر، در جمع شرکت‌کنندگان در همایش ده‌هاهزارنفری بسیجیان استان تهران در ورزشگاه آزادی حضور خواهند یافت. حاضران در این همایش، گروه‌های جهادی بسیجی‌ای هستند که شهریور سال جاری در رزمایش خدمت بسیجیان شرکت کرده و به ارائه خدمات مختلف به اقشار محروم در عرصه‌های عمرانی، بهداشتی، فرهنگی و آموزشی پرداخته بودند. سردار غیب‌پرور، رئیس سازمان بسیج مستضعفین، با بیان اینکه حدود ۱۵۰ هزار نفر در موضوع خدمت‌رسانی در سراسر کشور در محلات شهری و حاشیه شهرها به ارائه خدمات مختلف در عرصه‌های فرهنگی، اجتماعی، آموزشی، اشتغال‌زایی، عمرانی و بهداشت و سلامت حاضر شدند و این رزمایش از ۹ تا ۲۹ شهریور برگزار شد، خاطرنشان کرد: «این رزمایش در راستای سنجش آمادگی بسیجیان برای خدمت‌رسانی به اقشار محروم انجام شد و حلقه پایانی رزمایش تجمعی ۷۰۰هزارنفری در مراکز استان‌ها است که ده‌ها هزار نفر از آنها در تهران در روز پنجشنبه تجمع خواهند کرد».

وزیر دفاع: حمله موشکی سپاه براساس مصوبه شورای‌عالی امنیت ملی بود

● **ایسنا:** وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح روز گذشته در حاشیه جلسه هیئت دولت اعلام کرد: «حمله موشکی سپاه پاسداران براساس مصوبه شورای عالی امنیت ملی بود». امیر حاتمی با اشاره به حمله موشک‌های سپاه به مقر تروریست‌ها در شرق فرات، گفت: «همان‌طور که خواست عموم مردم ایران بود و رهبر عظیم‌الشأن انقلاب اسلامی و فرماندهان نیروهای مسلح تک‌تک بر این موضوع تأکید کردند، بلافاصله شورای‌عالی امنیت ملی تصمیم‌گیری کرد و برادران عزیزمان در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی این مصوبه را با قوت، دقت و به‌موقع اجرا کردند». او افزود: «همان‌طور که از ابتدا گفته شد کسانی که علیه امنیت کشورمان اقدام کنند، باید منتظر پاسخی سخت و کوبنده باشند. من هم ابتدا گفتم تروریست‌ها باید منتظر انتقام سخت و کوبنده جمهوری اسلامی ایران باشند که به لطف الهی و به همت رزمندگان عزیزمان این اتفاق به خوبی افتاد و مرحله‌ای از پاسخ تروریست‌ها داده شد». وزیر دفاع با بیان اینکه تروریست‌ها باید منتظر اقدامات بعدی باشند، گفت: «کسی نباید به خودش اجازه دهد درباره ملت عزیز ایران و امنیت کشورمان اقدامی کند؛ چراکه پاسخ درخوری دریافت می‌کند. موشک‌هایی که امروز در صنایع دفاعی به دست عزیزان متخصص ما تولید می‌شوند، به‌خوبی توسط نیروهای مسلح به‌کارگیری شد و تمام نتایجی که در آزمایش‌های میدانی گرفته بودیم به منصه ظهور رسید و همان‌طور که انتظار داشتیم به اهداف خودشان اصابت کردند». او یادآور شد: «آمارهای اولیه حاکی از آن است که حدود ۴۰ نفر از تروریست‌ها در حمله موشکی سپاه به هلاکت رسیدند و فکر می‌کنم باید منتظر آمارهای بعدی هم باشیم».

آیت‌الله نوری‌همدانی:

حوزه علمیه باید با تمام قوا با FATF مخالفت کند

● **ایلنا:** آیت‌الله نوری‌همدانی با بیان اینکه مردم می‌گویند نظام را شما به وجود آوردید و باید به مسائل جامعه نظارت داشته باشید، گفت: امروز جریانات سکه، دلار، خودرو و... اضطراباتی را در جامعه به وجود آورده است که باید بر آن نظارت داشت. او با اشاره به قرارداد FATF گفت: یکی از قراردادهایی که در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گرفته، قرارداد FATF است که جزء قراردادهای عبری، عربی و غربی است. آیت‌الله نوری‌همدانی تصریح کرد: حوزه علمیه باید بیدار باشد و با تمام قوا با قرارداد FATF مخالفت کند. نمایندگان مجلس نیز باید مراقب باشند این قرارداد شبیه برجام نشود. این قرارداد چندین ماده دارد که می‌خواهند برای جلوگیری از تروریسم و... قاعده‌ای وضع کنند تا همه هم‌پیمان شوند؛ اما اختیار را در دست کسانی قرار می‌دهند که تحریم‌کنندگان ما بوده و با اسرائیل موافق هستند. متأسفانه این افراد طرف قرارداد ما هستند و باید با آنان هم‌پیمان شویم.

واکنش آیت‌الله جنتی به اعتراض کامیون‌داران

● **ایسنا:** دبیر شورای نگهبان از اقدام سپاه پاسداران در حمله موشکی به مواضع تروریست‌ها در سوریه قدردانی کرد. آیت‌الله جنتی با استقبال از روند نزولی قیمت ارز و سکه در چند روز گذشته، تأکید کرد: باید اثر کاهش قیمت‌ها در سفره مردم پدیدار شود و مایحتاج عمومی به‌ویژه خوراک مردم، به قیمت مناسب تأمین شود و در ضمن روند صادرات ما نیز صدمه نبیند. جنتی در پایان به برخی مشکلات قشر عزیز و زحمتکش کامیون‌دار اشاره کرد و افزود: اعتراض غیرسیاسی کامیون‌داران مبنی بر افزایش کرایه در نتیجه گران‌شدن لوازم و قطعات یدکی، باید بررسی شود و دولت موظف است در این زمینه سریع برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری کند.